

Nummer 3

Juni 2005

Årgång 12

SEK Aktuell

Nyheter från standardiseringen inom elområdet

Innehåll

Utställningar om elektricitet	2
IEC General Meeting 2005	2
Producentansvar för elektriska och elektroniska produkter	3
Miljöfrågor	4
CENELEC TC 46X	5
CENELEC Technical Board, BT	6
IEC TC 64	7
Industriell processstyrning	8
IEC SC 15C	9
Nya handböcker	9
Kärnteknisk instrumentering	10
CENELEC TC 86A	10
IEC TC 62	11
Läckströmmar och katodiskt skydd	11
Hushållsapparater	12
Tvättmaskiner	12
Ugnar, spisar och småapparater	13
Möte om IBC-hållare	14
CENELEC TC 86BXA	15
Elektroakustik i Toronto	15
Kista, centrum för larmstandardisering	16
Förestående internationella möten i Sverige	16

Utställningar om elektricitet

UNDER 1800-TALET TILLKOM många uppfinningar, särskilt under dess senare del när den andra industriella revolutionen pågick för fullt. Storskaliga internationella utställningar, så kallade "world fairs", var typiska för perioden, eftersom länder tävlade för att överträffa varandra med sina produktionsframsteg.

Den första och kanske största utställningen var Exhibition of the Works of Industry of All Nations som hölls i Hyde Park i London från den 1 maj till den 15 oktober 1851. Utställningen ägde rum i Crystal Palace och drog till sig mer än 100 000 utställningsföremål och sex miljoner besökare under de sex månaderna den pågick.

Palace of Electricity, 1904 - St Louis

Ett av nyckelföremålen vid utställningen var Samuel Morses telegraf som hade uppfunnits 14 år tidigare. Totalt förevisades 13 olika telegrafer.

I slutet av århundradet blev det mycket vanligt med utställningar om elteknik, till exempel i Rom, München, Wien, Philadelphia, Frankfurt och New York.

Århundradets förmodligen största händelse var The International Electrical Congress som hölls i Paris 1881 och drog till sig de flesta stora namnen inom elingenjörskonsten liksom även världens ledande tillverkare. I de olika utställningsmontrarna ingick en utställning av Grammes generator och bågampa som fängade Colonel Cromptons uppmärksamhet. Han skulle senare anpassa Grammes maskiner till den brittiska marknaden genom att använda den allra senast framtagna swan-glödlampan istället för föråldrade bågampor med sina besvärliga regulatorer. Andra utställare var tyska Siemens & Halske, Weston Electric Light Co (Dr Edward Westons företag, berömt för sin normalcell) och schweiziska Emile Bürgin.

Denna artikel är återgiven med tillstånd från International Electrotechnical Commission och bilderna från Nikola Tesla Museum i Belgrad samt IECs arkiv.

IEC General Meeting 2005

69e IEC General Meeting äger rum den 17-21 oktober 2005 i Kapstaden, Sydafrika.

IECS STYRANDE ORGAN håller möten enligt följande:

- Standardization Management Board, SMB, 17 oktober
- Conformity Assessment Board, CAB, 18 oktober
- Council Board, CB, 19 oktober
- Council, C, 21 oktober.

Olika fora och workshops kommer att anordnas för sekreterarna i IECs tekniska kommittéer samt för ordförandena och sekreterarna i IECs national-

kommittéer. Dessutom planeras en workshop om EMC.

Programmet har sänds ut till ordförande, sekreterare och kontaktpersoner i berörda svenska tekniska kommittéer och skickas på begäran till övriga som är intresserade att delta i mötet.

Programmet finns även på hemsidan för IEC General Meeting www.iec2005.org alternativt via IECs hemsida www.iec.ch. I mötet deltar 47 tekniska kommittéer samt ett sextiotal arbetsgrupper.

Producentansvar för elektriska och elektroniska produkter

EU HAR UPPMÄRKSAMMAT problemet med det snabbt ökande antal produkter som kasseras. Innebörden i WEEE-direktivet för elektriska och elektroniska apparater är att återvinning av material skall öka. Detta kan endast ske om elektriska och elektroniska apparater insamlas separat från övriga produkter. Direktivet ger producenten av apparaten ett ansvar att tillhandahålla ett system för insamling och återvinning av avfallet. Ett antal återvinningsmål gör det även intressant för tillverkarna att konstruera sina produkter på ett mer miljöeffektivt sätt och ta hänsyn till hur produkten kan hanteras i slutskedet.

Lagstiftningen skall enligt direktivet träda ikraft den 13 augusti 2005 i alla medlemsländerna. I Sverige gäller Svensk Författningssamling, SFS 2005:209. Enligt direktivet skall en producent som säljer elektriska eller elektroniska produkter i Sverige eller på distans till annat land i EU:

1. Lämna uppgifter till Naturvårdsverket om vilka produkter och kvantiteter av de olika produkter producenten säljer i Sverige och andra EU-länder totalt och vilka hushållsprodukter som säljs i Sverige resp i andra EU-länder. Naturvårdsverket skall upprätta ett register för att med hjälp av detta kunna beräkna marknadsandelar för resp producents marknadsandelar i Sverige och i andra EU-länder.
2. Tillse att produkterna är märkta på sådant sätt att det framgår vilka produkter som satts på marknaden före resp efter den 12 augusti. (EU-direktivet anger efter den 13 augusti)
3. Ta hand om elektriska och elektroniska produkter som blir avfall.
4. Lämna uppgifter om produkternas innehåll.

Med producent menas den som tillverkar och under eget varumärke säljer produkterna, eller den som under eget varumärke säljer elektriska och elektroniska produkter som saknar varumärke som kan hänföras till en tillverkare. Exempel är varuhuskedjornas el-produkter med egna varumärken. Även de som yrkesmässigt för in elektriska och

elektroniska produkter till Sverige eller för ut till annat EU-land omfattas.

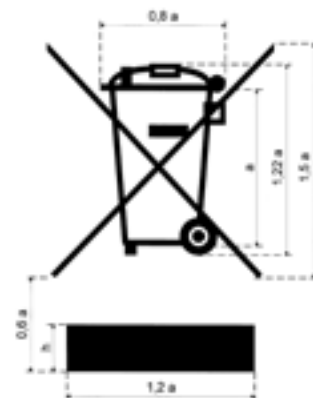
Märkningen som producenten skall sätta på produkten skall dels visa att produkten är släppt på marknaden efter den 12 augusti 2005, (13 augusti enligt EU-direktivet), dels identifiera tillverkaren. Märkning kan vara ett tillverkningsdatum eller datum då produkten släppts ut på marknaden, och vara i okodad eller kodad text eller som symbol. Även den symbol som är framtagen i standarden för direktivet, SS-EN 50419 anger detta. Tillverkaren kan identifieras genom varumärke, handelsnamn, företagets registreringsnummer o d. Denna identifiering införs i Naturvårdsverkets register.

Producenten skall ta hand om de elektriska och elektroniska produkter som blir avfall som denne sålt efter den 13 augusti 2005 enligt direktivet. För de produkter som släppts ut på marknaden före denna tid gäller ett ansvar i proportion till marknadsandelar i Sverige resp andra EU-länder. Direktivet sätter mål för återvinningen som skall nås senast 31 december 2005. Målet är olika för de 10 kategorier som ansvaret gäller.

För att lösa producentansvaret har ett flertal branschorganisationer bildat bolaget El-Kretsen, som tillsammans med kommunerna kommit överens om hur det elektriska avfallet från konsumenterna skall hanteras. Tillsammans har de bildat ett rikstäckande system kallat elretur.

Överenskommelsen innebär att kommunerna anordnar insamlingsplatser för avfallet från konsumenterna och producenterna ansvarar för återvinningen. Tidigare har det varit kommunernas ansvar att ta hand om kylskåp och frysar. Detta är nu producenternas ansvar, men genom samarbetet i elretur kan dessa lämnas på insamlingsplatser för dessa.

Producentansvaret gäller för en stor mängd apparater som är beroende av elektrisk ström eller elektromagnetiska fält. Listan omfattar 10 kategorier. Mer om vilka apparater som omfattas finns i direktivet och författningen som kan hämtas på internet.

Reine Sjörs

Direktivet finns i EUs officiella tidning L37 utgiven 2003-02-13:
<http://europa.eu.int/eur-lex/lex/JOhtml.do?uri=OJ:L:2003:037:SOM:SV:HTML>

Den svenska författningen hittas bland annat på Tillsyns- och föreskriftsrådet hos Naturvårdsverket på
<http://www.tofr.info/index.php?sida=forreg/forordn.htm>

Information om El-Kretsen AB och elretur finns på hemsidan <http://www.el-kretsen.se>.

Miljöfrågor

Det första mötet med IEC TC 111 Environmental standardization for electrical and electronic products and systems hölls i Milano 22-23 mars. Mötet var välbesökt med 51 delegater från 17 länder.

MÖTESDELTAGARNA HÄLSADES VÄLKOMNA av den italienska nationalkommittén genom Carlo Mazetti som assisterade ordföranden Koichi Mori och sekreteraren Andrea Legnani under den första dagen.

Dessutom assisterade Raymond Cordelier från IEC Central Office, Technical Director i SMB, mötet under båda dagarna.

Detta var det första mötet med den nybildade kommittén för miljöstandardisering TC 111, varför delegaterna presenterade sig. Delegater från Belgien, Danmark, Finland, Frankrike, Storbritannien, Italien, Japan, Kina,

Nederländerna, Norge, Spanien, Sverige, Sydkorea, Thailand, Tyskland, USA och Österrike deltog. Dessutom fanns observatörer från IEC SC 17B och ACEA.

En ny agenda 111/7B/DA distribuerades och godkändes varefter det informerades om bakgrunden till att SMB beslutat att bilda en IEC TC 111 för miljöfrågor.

Ett flertal punkter i det föreslagna arbetsområdet för TC 111 diskuterades innan mötet kunde enas om nedanstående förslag. Detta skall sändas till SMB för slutgiltigt godkännande.

Scope:

Standardization of environmental aspects concerns:

- to prepare the necessary guidelines, basic and horizontal standards, including technical reports, in the environmental area, in close cooperation with product committees of IEC, which remain autonomous in dealing with the environmental aspects relevant to their products
- to liaise with product committees in the elaboration of environmental requirements of product standards in order to foster common technical approaches and solutions for similar problems and thus assure consistency in IEC standards
- to liaise with ACEA and ISO TC 207
- to monitor closely the corresponding regional standardization activities worldwide in order

to become a focal point for discussions concerning standardization

- EMC and EMF aspects are excluded from the scope.

Ett program för kommande arbeten lades fast. Ett flertal förslag till arbetsgrupper hade lagts fram före till mötet. Av dessa godkändes:

- WG 2 Environmental conscious design (ECD) med convener Yoshiaki Ichikawa, Japan. Ett förslag till nytt arbete är under omröstning. En neutral IEC-guide ansågs nödvändig för att få en harmonisering på området med klara definitioner eftersom ECD-guiden är under övervägande i många produktkommittéer och andra organisationer utanför IEC. Tidplanen för en guide är inom ett till två år.
- WG 3 Test methods of hazardous substances med convener Markus Stutz. Arbetsgruppens uppgift blir att ta fram ett utkast till standarden IEC 62321 Procedures for determination of levels of regulated substances in electro-technical products. Ett förslag presenterades av IEC ACEA i december 2004, och ett utkast planeras komma i juni 2005. Vård för det första mötet blir den franska nationalkommittén.
- Den tredje föreslagna arbetsgruppen gällde materialdeklarationer. Då ett flertal förslag till materialdeklarationer redan förelåg före mötet och några presenterades vid mötet, bildades ingen arbetsgrupp, utan en tillfällig grupp (Adhoc Group) för att gå igenom de olika förslag som föreligger, och ge rekommendationer för diskussioner och beslut vid nästa möte med TC 111. Dessutom finns ett förslag till arbetet för "Environmental information of products" Gruppens uppgift blir att ta fram verksamhetsområden för nya arbeten för materialdeklarationer och/eller miljöinriktad produktinformation. Convener blir ledamot från den spanska nationalkommittén. De presenterade förslagen till nya arbeten för materialdeklarationer, respektive miljöinriktad information bordläggs tills resultat från gruppen presenterats.
- Ett förslag till ny arbetsgrupp för terminologi bordlades till nästa möte. Japans nationalkommitté skall ta fram idéer för ett första arbete.

CENELEC TC 46X

CENELEC TC 46X Communication cables möttes 20 april i ett till våren kommet Paris. Som vanligt hölls sammanträdet i UTEs (Union Technique de L'Électricité) lokaler, i Fontenay-aux-Roses, i utkanten av Paris.

ORDFÖRANDE LAURI HALME och sekreterare Guy Perrot arbetade igenom agendan tillsammans med ledamöter från Finland, England, Tyskland, Belgien, Frankrike, Italien och Sverige.

SC 46XA Coaxial cables och SC 46XC Wires and symmetric cables

Rapport lämnades från ordföranden i SC 46XA Bernard Mund. Det senaste mötet hölls i september 2004. Mycket av arbetet då handlade om revidering av IEC 61196-dokument för koaxialkabel. Flera dokument är ute som CDV eller FDIS.

Pågående arbete i SC 46XC presenterades av den nye sekreteraren Paul Sweet som också tackade föregångaren Arthur Willis för hans långa och engagerade insats för datakabelbranschen. En ny ordförande är också utsedd i Neil Mabbott.

En punkt som togs upp var MICE och de krav som ställs på kabel i olika miljöer i industriella applikationer. En kategorisering har gjorts där M1 är en kabelklass i vilken inga extra krav ställs, M2 är en tuffare klass och M3 den tuffaste. Vidare nämndes 10 Gbit/s ethernet och behovet av en 1 200 MHz kommunikationskabel (Cat 8).

TC 46X/TC 86A JWG 2

Förslag till ett antal nya standarder i serien EN 50290-2-xx för material ingående i kommunikationskabel har skrivits. Bland annat skall stan-

darder för högttemperatur- respektive oljeresistenta PVC-kvaliteter cirkuleras som UAP. Detsamma gäller för en 90°C HFFR-kvalité samt en revidering av den redan befintliga PE-standardEN 50290-2-24.

CPD (Construction Products Directive)

Arbetet med att inkludera kommunikationskabel i EU-direktivet för byggprodukter, CPD, går trögt. Förslaget med Euroclasses för kabel (Classes of reaction to fire performance for cables) har bearbetats och stridits om i snart 10 år. Just nu pågår diskussioner kring halogenhalt och korrosivitet där kabelindustrin är nöjd med förslaget som det ligger, men PVC-tillverkare är mot uppdelningen i underklasser beroende av halogenhalt och korrosivitet.

Utgivandet av ett färdigt förslag har nu skjutits upp till tidigast i höst, eventuellt våren 2006, då ordförande i SCC (Standing Committee for Construction) vill att alla skall vara överens för att undvika problem med WTO (World Trade Organisation).

Louvren Aile Denon

*Pär-Anders Högström
Ledamot SEK TK 46*

Samarbete med andra organ:

TC 111 har redan etablerat samarbete med IEC SC 17B och ISO TC 207. Förslag till samarbete med IEC TC 3 och IEC TC 108 samt IEC SC 62A föreslogs.

IEC TC 108 har på förslag en standard med titeln "Standard for environmental aspects related to electronic equipment within the fields of audio/video, information technology and communications technology". IEC ACEA har föreslagit att denna standard bereds färdigt inom TC 108 som en standard specifik för TC 108s produktfamilj och att hänsyn tas till rekommendationerna i IEC Guide 114. Eftersom den nya TC 111 kommer att utveckla standarder vilka är relevanta för TC 108 bör kommittén revidera den föreslagna standarden så att den överensstämmer med arbetet i TC 111 för att förhindra överlappningar.

Strategisk plan (Strategic Policy Statement - SPS)

En grupp, under ledning av ordföranden med medlemmar från Danmark, Frankrike, Storbritannien, Italien, Japan, Kina, Nederländerna, Spanien, Sydkorea och USA, skall ta fram ett förslag för godkännande på nästa möte med IEC TC 111.

Nästa möte:

TC 111 har accepterat en invitation från SANC att mötas nästa gång i Sydafrika under IEC General Meeting i oktober 2005. Kommittén kommer att mötas den 19 och 20 oktober. Två arbetsgrupper möts den 20 och 21 oktober.

USA erbjöds sig att vara värd för efterkommande möte.

Reine Sjörs

CENELEC Technical Board, BT

CENELEC höll sitt 123e möte den 12-13 april i Bryssel under ledning av CENELECs president.

Ratificering

Ratificering av standard utgjorde tidigare en stor del av BT-mötena men sker numera månadsvis per korrespondens. Endast de röstningsrapporter som under behandlingen per korrespondens bedöms vara kontroversiella av minst en delegat tas upp för behandling på mötena.

Därmed har antalet standarder som ratificeras vid BT-mötena minskat dramatiskt och vid april-mötet ratificerades sex standarder. I inget av dessa fall förekom några kontroverser.

Bland standarder som ratificerats sedan föregående BT-möte kan nämnas EN 60728-11 för säkerhet med kabel-TV-nät.

Även nya utgåvor av CENELEC Guide 24 och 25 med råd och anvisningar för utarbetande och tillämpning av standard i anslutning till Europeiska kommissionens EMC-direktiv godkändes.

Det noterades att Island är på väg att ersätta sina äldre elinstallationsregler med en översättning av HD 384, dvs på samma sätt som SEK nyligen har gjort.

En annan kuriositet är att även franska nationalkommittén begärde avsteg från "stand still" för att införa det nedröstade förslaget IEC 61335 för snabbkopplingsdon för fasta installationer som nationell standard. Ett tyskt initiativ att vidarebearbeta förslaget inom CENELEC fick inget gehör utan majoriteten vill avvakta IEC-arbetet med ett reviderat förslag.

Rapporter från tekniska kommittéer

Rapporter från tekniska kommittéer behandlas även de i stor utsträckning per korrespondens. Rapporterna gäller i huvudsak arbetsprogrammen.

Vid BT-mötet noterades att förslaget till IEC-standard för högspänningsställverk kommer att parallellröstas som prEN med intentionen att ersätta nuvarande HD (SS 421 01 01). Dessutom avser CENELEC/TC 99X att komplettera IEC-standard med regler för jordning av högspänningsanläggningar.

EMC-kommittén, TC 210, fordrade att standarder inom IEC SC 77Cs område (High Power Transient Phenomena) endast parallellröstas efter beslut i varje enskilt fall – ett önskemål som BT tillstyrkte.

TC 82 med ansvar för solcellsystem begär ekonomiskt stöd från Europeiska kommissionen för att fortsätta arbetet med europastandard – en begäran som Europeiska kommissionens representant vid BT-mötet tog med sig.

BT noterade förseningar i arbetet med standarder för konsumentinformation för elektriska

hushållsapparater beroende på oklarheter i vilken omfattning man kan påräkna ekonomisk ersättning från Europeiska kommissionen för nödvändiga "ring"-tester.

Vad gäller alkoholås noterades att arbetsgruppen slutfört arbetet med förslaget med testmetoder för alkoholås. BT beslutade att omnumrera förslaget till prEN 50436-1 och öppna för en Del 2 för fordringar på utrustning för att förhindra användning av fordon.

BT noterade även att arbetena med att beakta

- heta ytor
- barnsäkerhet
- äldre och senila människors särskilda behov

fortsätter och att vägledande dokument för produktkommittéer förväntas inom en inte alltför lång framtid.

Franska nationalkommittén aviserade att man inte hade resurser att fortsätta att tillhandahålla sekretariatet för TC 97 inom CENELEC, dvs sekretariatet för arbete med standard för elinstallationer på flygplatser.

Samarbete med andra organisationer

CEN

Det rapporterades att man slutligen kommit till en överenskommelse om fortsättningen av arbetet med standard för bränsleceller i den med CEN gemensamma arbetsgruppen och att CENELEC skall ha huvudansvaret.

IEC

Den reviderade utgåvan av standarden för global digitalradio undantas från parallellröstning till förmån för arbetet inom ETSI.

BT noterade informationen från diskussionen inom IEC om nanoteknik och beslutade att ta fram underlag för en liknande diskussion på europeiskt plan inom CEN-CENELEC-ETSI Joint President Group.

Möjligheten att tillämpa Dresden-avtalet på arbete inom JTC 1/SC 25 var föremål för diskussion varvid försök skall göras att återföra resultatet från CENELEC inom SC 25 arbetsområde till JTC 1.

BT beslutade att undanta förslag från IEC till amendment som bara innehåller s k EDR till följd av Global Relevance-projektet inom IEC.

Nya mandat

BT accepterade ett nytt mandat som innebär att öka säkerheten med batterier i handhållna teleterminaler. Dessutom beslutade BT att stödja ett mandat för kortdistansradar som i huvudsak berör ETSI.

Mätinstrumentdirektivet

Vid en genomgång av standardisering i anslutning till mätinstrumentdirektivet konstaterades bl a att europastandarden för taxametrar berörs och bör revideras.

Procedurregler

BT gav stöd till en avkortning av UAP, samordnad remiss och röstning på förslag till europastandard, från sex till fem månader bl a i syfte att bana väg för parallellröstning på IEC CDV.

BT noterade vidare att CENELEC inte följer ISO/IEC Guide 25 trots att alla CENELECs medlemmar varit med om att stödja dess tillkomst. I denna guide ges bl a anvisningar för hur regionalt och nationellt implementerade internationella stan-

darder skall numreras. CENELEC numrerar t ex IEC 60920 som europastandard EN 60920 och inte EN-IEC 60920 som anges i guiden.

En uppdaterad version av Internal Regulation, Part 2, som tar hänsyn till ändringarna som införts i ISO/IEC Directives, kommer att genomföras. Ändringarna bedöms vara av begränsad omfattning. Däremot noterades att Del 1 av CEN/CENELEC Internal Regulations är i stort behov av uppdatering om de inte bara skall dras in.

Nästa möte

Nästa BT-möte äger rum den 13 och 14 september. Endast tre BT-möten per år kommer att hållas fortsättningsvis.

Hans Erik Rundqvist

IEC TC 64

IEC TC 64, vars arbetsområde är elinstallationer och skydd mot elchock, har i år haft möte den 19-21 april i Sydkorea. Mötet ägde rum på Jeju, som är en ö söder om Sydkorea, mitt emellan Kina och Japan.

VID MÖTET DELTOG 62 personer från 20 länder.

Sydkorea har varit P-member sedan 1994. Mötet arrangerades på ett mycket bra sätt och själva mötet avlöpte i en mycket god anda. Nästa möte kommer att äga rum i London år 2006 i samband med General Meeting och IECs 100-årsjubileum.

Mötet beslöt att ändra titeln för 60364-serien (inte kommittén TC 64) till: Low voltage electrical installations.

En av frågorna som behandlades var hur man på bästa sätt ska finna en metod för referenser mellan de olika delarna i 364-serien. En annan fråga berörde var i de olika handlingarna som Some country notes, SCN, ska placeras. Varje land ska i fortsättningen precisera i detalj sina skäl till SCN och föreslå var den ska placeras, i enlighet med vad CAG tar fram riktlinjer för.

Det framkom mycket tydligt vid mötet att de delar i 364-serien som är grundläggande delar, t ex Kapitel 41, ska ha en lång tid mellan varje revision. Normalt tio till femton år för att få en bra kontinuitet för användarna.

En sak som kan vara bra att känna till och som kom fram vid mötet gällde varför gränsen för kort fränkopplingstid, 0,4 s, satts vid just 32 A. Anledningen är inte teknisk utan har sin grund i en kompromiss mellan många länders olika erfarenheter. Många länder har starka åsikter i frågan, men har tyckt att denna kompromiss är bättre än att ha många SCNs och att elsäkerheten på detta sätt blir bättre än om alla länder skulle ha haft en massa SCNs med olika fränkopplingstider.

Nya standarder

IEC 60364-6 Kontroll före idrifttagning (SS 436 46 61) har röstats igenom och ska komma ut som en FDIS i juli 2005.

IEC har tidigare arbetat med att göra en gemensam del 720 för Elinstallationer inom uppställningsområden för husvagnar och tält (708) och Elinstallationer i småbåtshamnar (709). Vid mötet enades om att återigen dela upp dessa delar i egna delar och en egen del 721 för Elinstallationer i husvagnar.

Fortsatt arbete

Sekreteraren kommer att sända ut en förfrågan till nationalkommittéerna om behovet av IEC 60449. Detta som ett resultat av att man vid mötet föreslagit att dra in denna standard. Standarden används i en hänvisning till spänningsband från 60364-serien, och om IEC 60449 ska dras in, får man skriva om spänningsband i 60364-serien. Man beslöt att standarden ska gälla fram till år 2010 vilket ger svenska nationalkommittén möjlighet att uttrycka sin åsikt i den förfrågan som kommer.

*Tord Martinsen
Ledamot SEK TK 64*

Kvinnor som dyker efter musslor är en gammal tradition på Jeju

Industriell processtyrning

Första veckan i maj hölls det 25e TC 65-mötet i Ottawa sedan starten 1968 i London. Sammanlagt deltog delegater från 16 länder med bl a deltagande från Kina, Japan och Ryssland.

MÖTET KOMBINERADES MED arbetsgruppsmöten som hölls veckan innan. Det innebar att ca 50 deltagare möttes under dessa två veckor. Svenska nationalkommittén representerades av Staffan Ahlinder som deltog förutom i TC 65s plenarmöte också i mötena med de tre underkommittéerna.

SC 65A System aspects

Systemaspektsmötet kretsade i huvudsak runt Functional safety där även WG 4 EMC-krav har beslutat att i IEC 61326 införa en del 3 som skall behandla Functional safety.

Krav att i MT 61508-3 och MT 61508-1/2 som handhar underhållet av IEC-61508 behandla områden som Human factors, EMC, ASICS och datasäkerhetsfrågor har även framställts. För dessa områden kommer man dock i huvudsak att hänvisa till andra standarder förutom för datasäkerhet där man på en översiktlig nivå utan att gå in i detalj planerar att ge rekommendationer av typ att isolera känsliga delar av systemen.

Ett möte kommer att hållas mellan TC 65, SC 65A, TC 44 och ISO TC 199 för att lösa upp den konflikt som finns mellan ISO TC 199 och SC 65A rörande Functional safety. Avsikten är också att få till ett samarbete med ISO TC 199. Om ingen lösning kan nås vid detta möte kommer hjälp att begäras från SMB.

Det konstaterades också att webbsidan för Functional safety har blivit en succé. Hittills har 40 000 träffar registrerats. På webbsidan kommer även information från TC 44 att tas med och man planerar även för en fortsättning och utökning av FAQ-delen.

SC 65B Devices

Arbetsgruppen för Temperature sensors har fått en lyckad nystart. Dock är deltagandet av experter från industrin fortfarande för lågt. Arbetsgruppen för Programmable control systems fortsätter sitt samarbete med SC 65A rörande säkerhetsaspekter för komplexa system.

En överenskommelse har nåtts mellan arbetsgruppen för klassificering och dokumentationsstruktur och ISO TC 184/SC 4 som innebär att ISO tar hand om mätutrustning för miljö och laboratorier medan IEC SC 65B handhar mätutrustning för processer.

En intressant presentation om hur ett elektroniskt databassystem som standardiserar beskrivning av produktgenskaper skulle kunna skapas gjordes

av Mr Doebrich från Tyskland. Beslut togs att förtydliga och gå vidare med idén.

På en fråga från SMB om SC 65B behandlar ny teknik som kan ha inverkan på marknaden när det gäller standardisering kunde ett flertal pågående arbeten listas.

SC 65C Digital communications

Arbetsgruppen för funktionsblock planerar att ge ut en guideline, del fyra, som beskriver hur man skriver en EDD (Electronic Device Description) med hjälp av EDDL.

För att underlätta samordningen med SC 65A rörande safety deltar en expert från SC 65A i arbetsgruppen inom SC 65C. Man kommer också att hantera datasäkerhetsfrågor och funktionssäkerhetsfrågor åtskilt. Detta är av praktiska och ekonomiska skäl.

Till mötet hade inkommit inlagor från både den tyska och den schweiziska nationalkommittén rörande PAS (Publicly Available Specification) för industrial ethernet. Man var bekymrad över de många parallella standardförlagen. Mötesordföranden påpekade att en PAS kan ge utrymme för detta men föreslog dock i en resolution att en grupp får utreda hur man kan förtydliga och ge mer riktlinjer runt PAS-förfarandet. Denna resolution antogs enhälligt.

TC 65 Industrial-process measurement and control

Ny ordförande för TC 65 är Roland Heidel som efterträtt Otto Ulrichs.

Under mötet gjorde representanten för Central Office en presentation av de nya IT-verktygen WebEx och E-ROOM vars avsikt är att effektivisera och snabba upp standardiseringsarbetet.

SC 65C har under året framgångsrikt testat verktygen i sitt arbete.

På begäran från SC 65C antogs en resolution om att utarbeta ett förtydligande rörande IECs policy för patenträttigheter.

Från Advisory Group-mötet kom en begäran att diskutera statusen för SC 65D då man ansåg att för lite hade utträttats sedan förra mötet. Resultatet blev att TC 65 tillsätter en arbetsgrupp som skall se över hela organisationen inom TC 65, då denna varit oförändrad de senaste 15 åren. I detta sammanhang skall även plenarmötenas form ses över.

*Staffan Ahlinder
Ordförande SEK TK 65*

IEC SC 15C

Rapport från mötet med IEC SC 15C Specifications i Tokyo den 19-20 maj 2005.

KOMMITTÉN BEHANDLAR ÄRLIGEN många dokument för uppdatering och nyskapande av specifikationer för fasta isolermaterial. På agendan för årets möte fanns inte mindre

än 92 punkter varav de flesta behandlade pågående arbete med standardförslag och utkast samt rapporter från SC 15Cs arbetsgrupper och informationsrapporter från näraliggande IEC- och ISO-kommittéer.

Speciellt för i år var att mötet beskrevs från början som det sista mötet i SC 15C. Kommitténs ordförande de senaste 20 åren, Ken Buckingham, förklarade nämligen att IECs SMB har föreslagit en omorganisation av SC 15C och huvudkommittén TC 15 (Isolermaterial). Formerna för en sammanslagning är ännu inte spikade och diskussion om SC 15Cs förslag till SMB utgjorde det kanske vik-

Ken Buckingham, ordförande SC 15C

tigaste inslaget i årets möte. Efter en lång diskussion visade en omröstning att 5 av de 7 deltagande länderna, bl a den svenska nationalkommittén, var beredda att låta SC 15Cs ansvarsområde utökas till att omfatta mer än bara specifikationsarbetet. Man var däremot enhälligt överens om att SC 15Cs nuvarande, välfungerande struktur (arbetsgruppernas medlemskap och uppdrag) bör bibehållas intakt och att den nya kommittén bör fokusera på, men inte begränsas till, utveckling av nya och underhåll av befintliga isolermaterialstandards.

Det kan noteras att de japanska värdarna och sponsorererna hade ordnat utomordentligt väl med fina möteslokaler på 20:e våningen av den hypermoderna Tennoz Parkside-byggnaden i södra Tokyo. Värdarna bjöd också på en traditionell japansk middag med bl a många olika rätter av råfisk, sushi, grillspett, och nudlar samt sake i traditionell miljö (sittandes barfota på golvet!).

*Ron Brammer
Sekreterare SEK TK 15*

Nya handböcker

PÅ SAMMA SÄTT som det finns en elinstallationsguide till elinstallationsreglerna SS 436 40 00, har en arbetsgrupp med anknytning till TK 99 tagit fram en guide till standarden SS 421 01 01 för högspänningsanläggningar. Guiden ges inte ut separat, utan ingår tillsammans med standarden i den nya Högspänningshandboken, SEK Handbok 438. Guiden bygger till stora delar på innehållet i råden till starkströmsföreskrifterna men ger också en del förklaringar och förtydliganden som kan behövas när man tillämpar standarden, särskilt de avsnitt som handlar om mått, placeringar och jordning. Handboken behandlar

inte kraftledningar. SEK Handbok 438, Högspänningshandboken – SS 421 01 01 och Högspänningsguiden, kan beställas från SIS Förlag AB, 08 555 523 10 eller från EIO Förlagsservice, 026 24 90 28.

Handböckerna från SEK är ett uppskattat komplement till standarderna. Tidigare i år har SEK givit ut en ny utgåva av Handbok 421 med regler för kabeldimensionering. Närmast i tur för utgivning står bl a en handbok som ansluter till de nya miljöreglerna för elprodukter (se vidare sidan 3).

Kärnteknisk instrumentering

IEC TC 45 möttes i Busan, Sydkorea den 7-15 april 2005. Mer än hundra experter från de flesta kärnkraftsländer deltog i mötet.

Frigyes Reisch i samspråk med mötesdeltagare

I ÖPPNINGSTALET TOG värden upp förvar av kärnavfall något som flitigt debatteras i samhället. Sverige är världsledande på området. Detta har också speglats i den svenska rapporten som blivit väl mottagen av IECs medlemsländer.

Arbetet med att framtida standarder ska kunna ges ut med dubbel logo IEC-IEEE fortsätter. IAEAs observatör såg fram emot att IEC-representanter kommer att delta i ett kommande möte.

Kärnkraften täcker nästan hälften av elförbrukningen. Vi besökte kärnkraftverket Kori där fyra reaktorer är i drift, två är under uppförande och ytterligare två planeras.

Korea är ett land där högteknologin är tillämpad i alla delar av samhället. Människorna är vänliga och hjälpsamma. Gatorna är rena, inget skräp, inga klotter.

Den långa resan och mötet var arbetsamma men det var värt mödan.

*Frigyes Reisch
Ledamot SEK TK 45*

CENELEC TC 86A

Mötet med kommittén för Optisk fiber och kabel hölls i Pirelli-institutet i centrala Milano den 11-12 maj, 2005.

ORDFÖRANDE ÄR Hans-Detlef Leppert och sekreterare Alain Jarlot. De elva deltagarna kom från Frankrike, Tyskland, Italien, Storbritannien, Finland och Sverige.

Den första diskussionen handlade om vissa friktioner som alltid finns mellan arbetsgrupper inom kontaktering och kabel. Vem skall specificera vad? Det ser ut som att CENELEC är på väg mot dubbelarbete. Det finns redan ett arbete inom IEC som initierats genom en ny arbetsgrupp mellan SC 86A och SC 86B (JWG 8) för att hantera terminerade produkter. Beslut togs att anordna ett gemensamt möte mellan CENELEC och IEC och sedan låta arbetet drivas inom IEC.

Ett annat stort diskussionsämne var det svenska förslaget baserat på (SEK Handbok 434) om fiber till hemmet – FTTH/X. Italien har läst vår handbok. Det finns ett antal frågor, som visar att det krävs en europeisk harmonisering avseende vissa definitioner och andra detaljer. Hur ska arbetet inom CENELEC drivas i förhållande till FTTH

Council Europe? Hur skall nätverk och systemfrågor hanteras? Detta är bara två exempel på frågor. Ett samarbete krävs också med ITU, IEC och ETSI. En mindre grupp (ad hoc) inom TC 86A kommer att träffas 30 juni i Bryssel för att starta upp detta arbete som ska resultera i ett kompendium för FTTX baserat på den svenska handboken.

Inom CENELEC finns en grupp som arbetar med Smart House Concept. Här kan noteras att optisk fiber inte finns med som utrustning i ett sådant hus. Här föreslås en aktivitet från TC 86As sida.

Ur svensk synpunkt är arbetet inom terminerade produkter av speciellt intresse. Där finns vi med som aktiva. Detsamma gäller FTTX-aktiviteterna med ovan nämnda möte i Bryssel som nästa aktivitet.

Nästa möte för TC 86A blir 9–10 november 2005 i Marseille.

*Bertil Arvidsson,
Ledamot SEK TK 86*

IEC TC 62

IEC TC 62, Electrical equipment in medical practice, höll sitt möte i historiska Williamsburg, USA i april 2005, och i samband med detta organiserades också möten i tillhörande underkommittéer och arbetsgrupper.

SEDAN ETT PAR år tillbaka har jag deltagit i SC 62C/ WG 1 Equipment for radiotherapy, nuclear medicine and radiation dosimetry – Beam teletherapy and particle accelerators. Det har varit både intressant och givande för mig att komma in i arbetet med standarder för prestanda och säkerhet för den strålterapiutrustning jag använder i den kliniska vardagen. Arbetet har också visat hur viktigt det är att vi kliniskt erfarna fysiker finns representerade i arbetsgruppen! Det har varit en mycket positiv upplevelse att få framföra synpunkter och få gehör för kommentarer.

Vi hade som vanligt ett mycket intensivt och givande arbetsgruppsmöte med många diskussioner, som fortsatte under luncher och långt in på kvällarna. Vi avsatte lång tid åt revisionen av dokumenten för Medical electron accelerators; IEC 60601-2-1 Particular requirements for the safety of electron accelerators in the range 1 MeV to 50 MeV, IEC 60977 Guidelines for functional performance characteristics och IEC 60977 Functional performance characteristics. Vidare diskuterades ett tillägg (Amendment) till IEC 61217 Radiotherapy equipment – Coordinates, movements and scales för att täcka in de möjligheter som finns hos dagens utrustningar. Det finns begränsningar i de existerande definitionerna av rörelse för både strålkälla och "behandlingsbord". Nödvändigheten av en anpassning av "våra" dokument till tredje utgåvan av IEC 60601-1 noterades. Detta pågår redan, liksom behovet av konformitet med DICOM för säkerställande av dataöverföring mellan strålterapiutrustningar av olika slag. En tidplan för det fortsatta arbetet fastlades slutligen.

Mötet med SC 62C utgjorde huvudsakligen en sammanfattning och diskussion av rapporterna från de tre arbetsgrupperna; WG 1 Beam teletherapy and particle accelerators, WG 2 Nuclear medicine instrumentation och WG 3 Performance of doseimeters.

Vid det avslutande TC 62-mötet presenterades rapporter från de fyra underkommittéerna. Beträffande migrationen av dokumenten inom IEC 60601-familjen till 3:e utgåvan, noterades att röstningen är uppskjuten till hösten.

*Inger-Lena Lamm
Ordförande SEK TK 62BC*

De nordiska representanterna

Läckströmmar och katodiskt skydd

LÄCKSTRÖMMAR FRÅN LIKSTRÖMSANLÄGGNINGAR ("vagabonderande strömmar") kan genom läckströmskorrosion ge upphov till allvarliga materialskador på konstruktioner av metall som är förlagda i jord eller vatten. Långsträckta föremål i mark, t ex rörledningar och metallmantlade kablar, är särskilt utsatta. Den nya standarden SS-EN 50162, Skydd mot korrosion förorsakad av läckströmmar från likströmsanläggningar, beskriver olika skyddsmetoder och visar hur läckströmskorrosion kan förhindras. Den ger även gränsvärden att tillämpas vid mätning för att avgöra om åtgärder skall vidtas eller ej. Standarden är fastställd av SEK och utgiven i

svensk språkdräkt. Standarden har tagits fram av en arbetsgrupp inom CENELEC och bygger till en del på den tidigare svenska standarden SEN 08 04 01.

Kompletterande anvisningar för olika typer av stålkonstruktioner, t ex EN 12954 för rörledningar, har tagits fram inom CEN och överförts till svensk standard genom SIS. Nuvarande SEN 08 04 01 från 1976 kommer att upphävas vid årsskiftet. Hur läckströmmar hindras att lämna likströmsbanor beskrivs i SS-EN 50122-2. I CENELEC pågår arbete med en planerad standard prEN 50443 om läckströmmar från växelströmsbanor och deras påverkan på intilliggande rörledningar.

Thomas Borglin

Hushållsapparater

Mötet med IEC TC 59 Performance of household electrical appliances i Frankfurt am Main den 29 april 2005 var välbesökt och där fanns delegater från ett femtontal länder från fyra världsdelar.

IEC CENTRAL OFFICE informerade om att det bildats ett regionalt IEC-center i USA som bl a ska ha ansvar för TC 59- och TC 61-frågor.

Önskan om att överföra kyl/frys-produkter från ISO till IEC diskuterades. Det beslöts att frågan ska föras upp till SMB för att få till stånd ett avgörande. Ett förslag om att SC 59C bör upplösas och övergå till att vara en arbetsgrupp under TC 59 diskuterades. Intresset av att delta i SC 59C är lågt och det är svårt att locka nya medlemmar. De tyska och schweiziska nationalkommittéerna ansåg att kommittén ska finnas kvar och Tyskland erbjöd sig att ta över sekretariatet. TC 59 beslutade att det ska göras en genomgång av de standarder som SC 59C handhar och att omfattningen av kommitténs arbete ses över innan frågan avgörs.

Användbarhet för personer med funktionsnedsättning

På svenskt initiativ föreslogs att en ny arbetsgrupp under TC 59 bildas som ska behandla aspekter för "Elderly and the disabled people". Gruppen ska arbeta med att ta fram en standard för att mäta användbarheten på olika hushållsprodukter. Den

svenska metoden för att mäta hanterbarhet är ett underlag för gruppens arbete.

Miljöaspekter

Miljöaspekter ska integreras i de standarder som ges ut av TC 59. Ett förslag är att varje underkommitté får i uppdrag att skriva ner vilka miljöaspekter som respektive produktstandard tar upp och med utgångspunkt från detta sedan mäta och uppskatta dess effekter. En särskild arbetsgrupp bedöms inte behövas just nu.

Globala standarder

Kommittéerna uppmanades att aktivt arbeta för att så många som möjligt av nationalkommittéerna deltar i arbetsgrupper så att standarderna blir så globala som möjligt. En sådan uppmaning bör ingå i strategidokumentet. Kommittéerna kan lära av det arbete som utförts i SC 59D/WG 17, "Global Application".

Nästa möte för TC 59 och underkommittéer blir troligen i Korea hösten 2006.

*Gunilla Rosén
Ordförande SEK TK 59*

Tvättmaskiner

Vid förra IEC SC 59D-mötet i Gaithersburg utanför Washington i mitten av oktober 2003 planerades att nästa möte helst skulle hållas inom 18 månader.

Foto Tomas Södergren

DET BERÄKNADES DÅ att processen med att skriva en första draft av femte utgåvan av standarden för provning av tvättmaskiner IEC 60456 skulle starta. Planen visade sig stämma, en första CDV för kommentarer planeras till slutet av året.

Även andra frågor diskuterades på mötet. Bl a beslutades det att det förslag på corrigendum som den svenska nationalkommittén föreslagit skulle godtas. Det avser den nya referensmaskinen som SC 59D/WG 19 arbetat med, Wascator FOM71CLS som godkänns till att användas för provning enligt nu gällande standard. Vi fick också

stöd för ett annat svenskt förslag som nu kommer att skickas som PAS för röstning. Det gäller en metod att mäta sköljningseffektivitet av så kallade vattenolösliga rester efter tvättprocessen.

Samtliga arbetsgrupper inom SC 59D fick fortsatt förtroende för de kommande två åren och för MT 14 som arbetar med standarden för torktumlare beslöts att den skall reaktiveras och att inbjudan skickas ut till nationalkommittéerna för förslag på nya medlemmar. SC 59D/WG16 som ansvarar för IEC 60734, beredning av hårt vatten för provningsändamål, föreslogs att den skulle överföras till TC 59 eftersom flera standarder inom TC 59 och dess underkommittéer använder vatten i olika former ➡

➡ och hårdhetsgrader för provning. Detta skulle föreslås på TC 59-mötet.

En ordningsfråga om vilka som får delta på arbetsgruppsmöten togs upp eftersom ibland fler deltagare än formella medlemmar deltar i arbetsgruppsmöten med SC59D. Regeln är att ordföranden för respektive arbetsgrupp kan invitera gäster men att det tydligt ska framföras i början av varje möte vilka som är formella medlemmar och vilka som är gäster. En punkt på dagordningen i denna fråga skall också finnas.

SC 59D/WG17 har arbetat mycket proaktivt med att försöka få in fler länder som säger sig

vilja använda nästa generation av standarden för tvättmaskiner. Vi kan nu glädjas åt att vi har 26 medlemmar från 16 länder i arbetet med att arbeta för att standarden för provning av tvättmaskiner blir global. En "Inquiry" har skickats ut till både medlemmar inom IEC om vad som kan påverka att standarden börjar användas mer globalt men också till kontakter i länder som inte deltar i IEC för närvarande. Avsikten är att påverka dessa till att börja delta i arbetet med att ta fram standarder men också att få gehör för de metoder som utvecklas så att nya länder kan bli aktiva medlemmar inom IEC TC 59.

*Karin J-son Bülow
Sekreterare SEK TK 59*

Ugnar, spisar och småapparater

SC 59K Ovens and microwave ovens, cooking ranges and similar appliances

Mr Salfner från VDE, vår värd för mötet i Frankfurt 26-28 april, hälsade alla välkomna och mötet öppnades av kommitténs nya ordförande Tim Brooks som ersatt avgående Jenny Webb. Mötets huvudpunkt blev inte oväntat förslaget till amendment till IEC 60350 avsnitt 8.4.2.

Två arbetsgrupper, WG 1 och WG 2, har haft två gemensamma möten under 2004 och 2005 och hade lagom till detta möte färdigställt ett förslag till en reproducerbar metod för mätning av ugnars värmningsjämnhet. Arbetsgrupperna bestämdes vid mötet att slås samman till en, WG 1. Orsaken är i första hand att båda arbetsgrupperna har samma deltagare och att frågan hänger ihop. För min egen del innebär det att jag lämnar uppdraget som convener i WG 2 och ingår som deltagare i WG 1.

En presentation av förslaget framfördes av Susanne Stolz, convener i WG 1. Redan vid mötet framfördes kritik mot att metoden blir kostsam och komplicerad för små laboratorier. Eftersom huvudändamålet är att få en reproducerbar metod och därmed ett funktionsprov att hänvisa till i energideklarationen är detta i första hand en europeisk angelägenhet.

För mikrovågsugnar har mätning av ugnars volym utökats enligt ett förslag från USA för att bättre passa deras marknad. En arbetsgrupp ska undersöka möjligheten att ha en metod för bestämning av ugnars volym som kan användas för både mikro- och vanliga ugnar. SC 59K har antagit förslaget att ta in IEC 61591, spisfläktar, i arbetsgruppen.

Mätning av energiförbrukning vid standby som har föreslagits ingå i IEC 60705, föreslogs bli ett övergripande arbete i en arbetsgrupp under TC 59.

SC 59L Small household appliances

Detta var första mötet i den sammanslagna L-kommittén av tidigare SC 59G (småapparater) och SC 59E (strykjärn). Thomas Dorn var ny ordförande medan ordförande i tidigare SC 59E var mötets sekreterare.

Största frågan blev den föreslagna implementeringen av miljöinformation i alla småapparatsstandarder. Mötet var positivt till förslaget.

En arbetsgrupp som föreslagit en metod för ångkokning har inte fått gehör och arbetsgruppen har upplösts.

För strykjärnsstandarden diskuterades att ge TC 59 i uppdrag att starta en arbetsgrupp för hårt vatten, en inventering och samordning behövs då flera standarder använder olika sammansättning för hårt vatten.

Standarden för strykmaskiner, IEC 61254, lämnas utan ändringar. Endast en ny maskin med speciell konstruktion finns hittills på marknaden.

SC 59L antog förslaget att låta rakapparater, IEC 61254, ingå i kommittén och eventuellt söka experter som kan ingå i kommittén för dessa specifika frågor.

*Kerstin Carlsson
Ledamot i SEK TK 59*

Bild: UPO

Möte om IBC-behållare

IEC TC 101/PT 61340-4-6 arbetar med att skapa en enklare metod att prova RIBC (Rigid Intermediate Bulk Container) och FIBC (Flexible Intermediate Bulk Container, storsäckar). Dessa småbulk-behållare har ofta en volym på ca 1 m³.

MÅLET ÄR ATT skapa en enkel metod att prova om dessa behållare kan föras in till områden där det kan finnas explosiva gas- eller damm-miljöer. När en behållare fylls, hanteras eller töms kan det genereras elektrostatiska laddningar (ofta ganska kraftiga). Då krävs det att behållaren är konstruerad så att laddning kan avledas på ett säkert sätt. Ett sätt att uppnå detta är att väva in metalltrådar i säckar eller att göra tillsatser i plasten på tankar för att öka ledningsförmågan.

Det finns sedan tidigare en arbetsgrupp (PT 61340-4-4) som har tagit fram en standard som ligger för omröstning. Denna metod bygger på att man fyller en IBC-säck med plastpellets och låter den samtidigt rinna ut i botten. Samma pellets "pumpas" runt och genererar laddning. När säcken har fyllts på detta sätt ett tag, för man en sond som avger en mycket lättantänd explosiv gasblandning mot säckens utsida. Får man antändning betyder det att säcken inte är lämplig att använda i Ex-klassade miljöer.

Denna provningsmetod är mycket kostsam, SEK 50 000-100 000 per test. För att förenkla och snabba upp har därför en standard för uppladdning med corona föreslagits. Man hänger alltså upp en tom säck och för ner en lans med en vass nål genom fyllningsöppningen. På denna nål lägger man ca 60 000 volt. Då blir säcken uppladdad genom att nålen sprayar elektroner mot insidan av säckväven.

Därefter för man ett mätinstrument mot utsidan av den uppladdade ytan, en s k nanocoulombmeter. Detta instrument som är anslutet till jord

utsätts för en gnisturladdning från säckytan. Denna gnistenergi mäts och man kan därefter bedöma gnistans energiinnehåll samt eventuella risk för antändning i en Ex-miljö.

När det gäller s k RIBC genomförs mätningen på samma sätt men för att ladda upp gnids plasten på utsidan enligt väl definierade metoder.

Mötet i London ägnade sig ganska mycket åt formaliafel som engelska och amerikanska delegater anser har begåtts. En stor del av detta möte samt även föregående möte i Wien handlade om en anmälan som skickats till IECs kansli. Meningsmotsättningarna löstes för tillfället genom tillsättande av en arbetsgrupp för ett fortsatt arbete med Outline Draft.

Dessutom beslutades om att ändra målet (scope) för gruppen till

- Elektrisk uppladdning av FIBC och RIBC
- Bestämning av urladdningsegenskaper från uppladdade FIBC och RIBC
- Mätning av resistans på RIBC

Målsättning är att ha en CDV klar i juli 2006.

Efter mötet beslöt en mindre grupp att se över behovet för ett nytt projekt. Det aktuella är att försöka fastställa säkerhetsnivåer för IBC i explosiva miljöer samt att klassificera IBC efter provningsmetod. Detta gör det möjligt att ge råd om i vilka miljöer vilken typ av IBC kan accepteras samt ge råd kring kvalitetskontroll av IBC.

Anders Thulin

Ledamot SEK TK 101

SEK värd för CENELEC-möte

SEK stod värd för möte med CENELEC SC 9XC Electric supply earthing systems for public transport equipment and ancillary apparatus (Fixed installations) den 24-25 maj 2005 på Elite Hotel Residens i Malmö. Förutom ordförande och sekreterare deltog 21 delegater representerande nationalkommittéer från

Österrike, Belgien, Danmark, Frankrike, Tyskland, Italien, Norge, Spanien, Sverige och Storbritannien.

Mötet föregicks av ett arbetsgruppsmöte och avslutades med tekniska besök. Sekretariatet för kommittén innehas av den österrikiska nationalkommittén och ordföranden kommer från Italien.

CENELEC TC 86BXA

TILL MÖTET I maj med TC 86BXA (Fiberoptiska kontakter och passiva komponenter) i Plymouth, England hade 24 deltagare från 10 länder kommit, Flest deltagare hade England (10) och från Sverige deltog Anders Örjes och Svante Töyrä.

Mötes delades upp i en skarvbox- och en kontakt-donsgrupp första dagen för att effektivisera arbetet. Detta visade sig var ett bra grepp för i kontakt-donsgruppen som jag deltog i ägnades halva dagen att debattera om det går att implementera blandmaterialferrulkontakt-don och helkeramiska i samma produktspecifikation. Eftersom detta i grunden är ett internt schweizisk dilemma beslöts att låta de berörda företagen göra en kompatibilitets-test för kategori U och om de därefter kan presentera förslag till lösning kommer denna kommitté att ta ställning i ärendet.

SC-typ av fasta dämpare rekommenderas att inte användas mot "transceivers" eftersom fysikalisk kontakt inte kan garanteras eller att fiberändytan kan skadas på grund av att SC-donets toleranser är för stora.

En gemensam arbetsgrupp mellan TC 86A och TC 86BXA har bildats för att skapa förståelse för hur man ska definiera krav för kontakterade kablar. Nationalkommittéerna ombeds att anmäla delta-

gare till arbetsgruppen som kommer att ledas av Daniel Daems.

Dome closures UAP-dokumentet (prEN 50411-2-4) hade fått många kommentarer. Dessa behandlades och ändringarna kommer även att införas i pan closures-dokumentet (prEN 50411-2-2) som ska skickas ut som UAP om ett par veckor.

För skarvboxar för blåsfiber är säkerhetsaspekter väldigt viktiga eftersom man blåser med upp till 10 bars tryck och vid en eventuell läcka i en tub-skarv kan boxen explodera vid öppnandet. Beslutet blev att i alla skarvboxar som används för blåsfiber kommer ett krav införas att boxarna måste ha en säkerhetsspärr för att inte kunna explodera vid öppnandet.

Nästa möte äger rum den 29 november till den 1 december 2005 i Prag, Tjeckien.

Svante Töyrä
Ledamot SEK TK 86

Vy över Plymouth Hoe

Elektroakustik i Toronto

MÖTET MED IEC TC 29, Electroacoustics, i slutet av maj var ett reguljärt sådant med plenarmöten första och sista dagen och 8 olika arbetsgruppsmöten däremellan. Dessa behandlade ljudnivåmätare, mätmikrofoner, audiometrar, hörapparater, ljudkalibratorer, filter, hörslingsor och öronsimulatorer.

Jag är medlem i WG 13, som gäller hörapparater. Den gamla huvudstandarden IEC 60118-0 (1983) grundar sig på mätning av förstärkningskurvor hos hörapparater med glidande sinuston som mätsignal. Dagens hörapparater kan inte med en realistisk inställning mätas enligt den gamla standarden. Funktioner såsom amplitudkompression i många frekvensband,

bullerreducering, adaptiva riktmikrofoner och taldetektion gör att en realistisk mätsignal, t ex tal, måste användas för att beskriva hörapparatens uppträdande i praktisk användning. Esperanto har redan tidigare föreslagits för detta såsom varande politiskt neutralt språk.

I vår senaste utgåva av Nordiska kravspecifikationer för hörapparater har vi beskrivit en ny mätmetod. Den kommer nu glädjande nog att bli utgångspunkt för det första utkastet till ny IEC-standard för mätning av hörapparater.

Björn Hagerman
Ledamot SEK TK 29

Björn Hagerman

Kista, centrum för larmstandardisering

ANDRA VECKAN I maj var Kista centrum för standardisering av larm i Europa. CENELEC TC 79 som är central organisation i Europa, ansvarig för all europastandard inom larmområdet utom brandlarm, hade sitt årliga tvådagarsmöte i Kista organiserat av SEK, som svarade för ett förnämligt arrangemang med bra möteslokaler och charmant middag på Berns. Mötet hade förutom ordföranden Carlo Loi från Italien och sekreteraren Sharon Cumberbatch samlat 28 delegater från 16 länder, bl a länder som deltar mer sällan såsom Kroatien och Tjeckien. Från Sverige deltog Börje Enblom, Multicom Security, Reino Wikström, LSW och Anders Gustafsson, SWESEC.

Reino Wikström,
sekreterare SEK TK 79

Utöver TC 79 stormöte hölls två arbetsgruppmöten. En arbetar med Internet Protocol (IP) standard för larmöverföring och den andra tar fram standard för inbrottslarmdetektorer.

Arbetet i IP-gruppen leds av Börje Enblom och samlade 13 delegater från 7 länder som med liv och lust bidrog med stor kunskap och arbetsvilja vilket speglar det stora intresse som finns för IP standard. IP är på allas läppar i branschen, inte bara för

larmöverföring, men för närvarande är det bara för larmöverföring som något standardiseringsarbete pågår. IP över Internet är det som leverantörer av system marknadsför och i avsaknad av standard och provning mot standard är det väldigt svårt att veta vad systemen klarar av. Att få till en funktion som är acceptabel kan nog de flesta utvecklare klara av men att skydda systemen mot alla risker som finns på Internet är inte lika enkelt. Vi har i arbetsgruppen identifierat ett tiotal olika hot (denial of service, virus, spy ware, ad ware, trojaner, maskar m m) under samlingsnamnet mal ware. Utmaningen för arbetsgruppen är att specificera relevanta och nödvändiga krav på IP-system och anvisa provningsmetoder för att verifiera att kraven är uppfyllda.

Arbetsgruppen för inbrottslarm leds av Ian Pasco från England och arbetar med standard för akustiska glaskrossdetektorer. Mötet samlade 9 delegater från 5 länder och från Sverige deltog Anders Gustafsson. Gruppen är redan klar med sitt arbetsprogram och standard finns färdigt för de vanligaste detektorerna.

Börje Enblom
Ordförande SEK TK 79

FÖRESTÅENDE INTERNATIONELLA MÖTEN I SVERIGE

Svenska nationalkommittén av IEC och CENELEC, SEK, har åtagit sig värdskapet för följande internationella möten:

27-29 juni 2005

IEC TC 80/WG 6

Maritime navigation and radiocommunication equipment and systems/Digital interfaces for navigational equipment within a ship

20-22 juli 2005

IEC SC 65A/JWG 15

System aspects/Enterprise-control system integration

9-12 augusti 2005

IEC SC 62A/MT 23

Common aspects of electrical equipment used in medical practice/
Electromagnetic compatibility

4-5 oktober 2005

CENELEC TC 40XA

Capacitors and EMI suppression components

11-13 oktober 2005

IEC TC 80/WG 1

Maritime navigation and radiocommunication equipment and systems/
Shipborne radar/ARPA